

Enhed
Ældre

Sagsbehandler
Signe Rasmussen

Koordineret med

Sagsnr.

Doknr.
398568

Dato
24-03-2021

Kommenteret høringsnotat over forslag til lov om velfærdsaftaler på ældreområdet

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag, der også indeholdt dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, der nu indgår i et selvstændigt lovforslag, der fremsættes af børne- og undervisningsministeren, har været sendt i høring i perioden 15. februar 2021 til 3. marts 2021 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F - Den Offentlige Gruppe, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikeme, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, BL - Danmarks Almene Boliger, B-SOSU, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Center for Sund Aldring – KU, CEPOS, CEVEA, DA - Dansk Arbejdsgiverforening, Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk friskoleforening, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Diakonhjem, Danske Døves Landsforbund, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Lederne, Danske Fysioterapeuter, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske HF og VUC, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Skoleelever, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Private Sociale Tilbud (LOS), De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, DJØF, Domstolsstyrelsen, Efterskoleforeningen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Esbjerg Kommune, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faglige Seniorer, FOA – Fag og Arbejde, Fobu, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FDS), Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forsikring og Pension, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Funktionæremes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Helsingør Kommune, HK Kommunal, Holbæk Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Klagenævnet for Specialundervisning, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunaldirektørforeningen, Kost & Ernæringsforbundet, KRAKA, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforbundet af Voksen- og

Ungdomsundervisere (LVU), Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af forældre til børn i Dagtilbud (FOLA), Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsorganisationen Danske Daginstitutioner, Landsorganisationen i Danmark, Landssammenslutningen af foreninger for selvstændige private børnepassere, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Langeland Kommune, Ledernes Hovedorganisation, Lilleskoleme, Lægeforeningen, Middelfart Kommune, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, National Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Pårørendegruppen for svage ældre, Rebild Kommune, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen og Efteruddannelse, Selveje Danmark, Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, Spifo, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen, Viborg Kommune, VIVE, VUC Bestyrelsesforeningen og Ældre Sagen.

2. Modtagne høringsvar

Social- og Ældreministeriet har modtaget høringsvar fra følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, BUPL, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Sygeplejeråd, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske SOSU-skoler, Danske SOSU-skoler-Bestyrelserne, Danske Ældreråd, DemensKoordinatorer i Danmark, Esbjerg Kommune, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faglige Seniorer, FOA, Forsikring & Pension, Handicaprådet i Middelfart Kommune, Holbæk Kommune, Institut for menneskerettigheder, KL, Langeland, Middelfart og Viborg Langeland Kommuner, Nationalt Videnscenter for Demens, OK-Fonden, Rebild Kommune, Selveje Danmark, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg, Ældre Sagen og Ældrerådet i Middelfart Kommune.

Følgende myndigheder og organisationer m.v. har ingen bemærkninger til lovforslaget:

Forhandlingsfællesskabet

Forhandlingsfællesskabet henviser til eventuelle høringsvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne samt Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer.

KL henviser til de konkrete bemærkninger på hhv. dagtilbudsområdet, skoleområdet og ældreområdet, som de syv velfærdskommuner fremhæver i deres høringsvar.

3. Bemærkninger til lovforslaget

I det følgende foretages først en tværgående gennemgang af de centrale bemærkninger, som er fremkommet i høringsvarene. Dernæst gennemgås bemærkninger til ældreområdet.

Social- og Ældreministeriet skal gøre opmærksom på, at høringsvar med generelle bemærkninger til høringen over udkast til lov om velfærdsaftaler, der ud over ældreområdet også indeholdt dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, er medtaget, i det omfang de ikke særligt omhandlede dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

Der er ud over de punkter, som omtales i det følgende, på baggrund af ministeriets egen kvalitetssikring af lovforslaget indarbejdet en række mere tekniske, herunder lovtekniske, ændringer i lovforslaget inden fremsættelsen.

3.1. Generelle bemærkninger

3.1.1. Overordnede bemærkninger til lovforslaget, herunder formålet

BUPL finder det positivt, at lovforslaget så tydeligt fastslår lovens intentioner om at sikre større tillid og nærhed samt mindske unødvendigt bureaukrati og styring ved at give medarbejdere og ledere øget frihed og handlerum til at udvikle kvaliteten i velfærden til gavn for borgerne.

Dansk Industri (DI) er overvejende positivt stillet over for lovforslaget, men understreger behovet for, at offentligt-privat samarbejder, private alternativer og digitalisering tænkes ind i understøttelsen af udmøntningen af lovforslaget.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) er positiv over for lovforslaget, men fremhæver blandt andet, at frisættelsen af kommunerne ikke er uden risiko, idet den bl.a. giver kommunerne øgede muligheder for at tilsidesætte kvalitetsstandarder eller procedurer, som fx kan have til formål at sikre borgerne en bestemt kvalitet i deres ydelser eller en retssikkerhedsmæssig beskyttelse. FH fremhæver også, at der bør være et særligt fokus på, at kommunerne også selv er med til at frisætte de enkelte institutioner, ledere og medarbejdere.

FOA er positiv over for lovforslaget, men bemærker bl.a., at det er afgørende, hvordan den lovgivningsmæssige ramme udfyldes i kommunerne. FOA lægger bl.a. vægt på, at det er vigtigt, at der ofres stor opmærksomhed på, om frisættelse faktisk frigør ressourcer, og at der skabes råderum og plads til faglighed for at øge nærværet og kvaliteten. FOA fremhæver, at lokale regler og procedurer også er væsentlige hindringer.

Holbæk Kommune fremhæver, at det er afgørende, at loven udformes sådan, at den sikrer en let og administrativt enkel måde at indgå i frihedsforsøget på, og at den understøtter en smidig arbejdsgang, hvor innovative løsninger inden for rammerne af lovforslagets muligheder for at fravige lovgivning, kan iværksættes uden en lang og teknisk tung godkendelsesproces, uanset hvornår i frihedsforsøgets 3-årige periode, det sker.

KL bakker op om regeringens intentioner med nærhedsreformen om at reducere unødvendigt bureaukrati og at øge kvalitet og nærværet i velfærden ved at lægge mere ansvar ud lokalt. KL finder det afgørende, at lovforslaget ikke pålægger kommunerne yderligere bureaukrati og administration. KL bemærker, at det er vigtigt, at de processer, der sættes i gang i forbindelse med velfærdsaftalerne, er præget af en høj grad af fleksibilitet. Det gælder f.eks. kommunernes mulighed for løbende og nemt at kunne søge om frisættelse fra bestemmelser samt igangsætte og afprøve initiativer.

KL bemærker endvidere, at det er afgørende, at der sideløbende med velfærdsaftalerne pågår et arbejde med at videreudvikle kvaliteten på alle tre områder for alle kommuner, og gør opmærksom på, at der fortsat er behov for at styrke den lokale frihed på andre velfærdsområder end dagtilbudsområdet, skoleområdet og ældreområdet.

Rebild Kommune tager positivt imod udkastet til lovforslaget, som grundlæggende er i overensstemmelse med kommunens forventninger og forhåbninger til lovforslaget.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Velfærdsaftaler er en ny, samarbejdsbaseret vej til at udvikle velfærden i den offentlige sektor. En velfærdsaftale indebærer, at kommunen og regeringen indgår en aftale om at frisætte kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere fra lovgivning og kommunal regulering m.v. At frigøre kommunerne er således et centralt element i velfærdsaftalerne.

Det er også fastslået med den politiske aftale af 17. december 2020 om velfærdsaftaler på ældreområdet mellem regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Frie Grønne og Alternativet. Partierne er med aftalen bl.a. enige om, at der er brug for mere frihed, tillid og sund fornuft og større arbejdsro og plads til at lave lokale løsninger tæt på borgeren.

Social- og Ældreministeriet vil således løbende have fokus på at understøtte smidige processer og at undgå unødvendig administration ved udmøntningen af lovforslaget og ved udmøntningen af velfærdsaftalerne med de enkelte kommuner.

Der vil være visse krav og processer - som f.eks. eventuel etablering af ny lovgivning for at imødekomme eventuelle yderligere ønsker til frihedsgrader - som vil fordrer en vis tålmodighed blandt de udvalgte velfærdsaftalekommuner. I de tilfælde vil Social- og Ældreministeriet være opmærksomme på at orientere de udvalgte kommuner om baggrunden for processerne, herunder tilrettelæggelsen heraf.

Social- og Ældreministeriet bemærker desuden, at det er afgørende som led i velfærdsaftalerne, at kommunerne udnytter de friere rammer og styrker kvaliteten i den velfærd, borgerne modtager.

Dette udgør også en del af den politiske principaftale af 29. oktober 2020 mellem regeringen og borgmestrene vedr. indgåelse af velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet, hvor kommunerne inden for de frie rammer og få klare mål har forpligtet sig til at levere tydelige resultater til gavn for borgerne.

Social- og Ældreministeriet kan herudover bemærke, at velfærdsaftalerne er et enkelt element blandt regeringens initiativer, herunder også regeringens Nærhedsreform. Det er ikke tanken, at velfærdsaftalerne skal hindre igangsætning af andre initiativer på ældreområdet eller i øvrigt på andre områder.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.1.2. Evalueringen, herunder rammer, proces m.v.

Ankestyrelsen har noteret sig, at det fremgår, at der i og efter forsøgsperiodens ophør vil blive gennemført en evaluering af erfaringerne med velfærdsaftaler. Ankestyrelsen indgår gerne i denne evaluering.

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler-Bestyrelserne mener, at rekrutterings- og uddannelsesperspektiverne bør inddrages ved evalueringen af velfærdsaftalerne.

Dansk Sygeplejeråd foreslår, at det skrives ind i lovforslaget, at forsøgene skal midtvejs- samt slutevalueres, og at der i den forbindelse skal involveres relevante forskere samt faglige organisationer.

Esbjerg Kommune ser frem til en national evaluering af hele velfærdsforsøget. Esbjerg Kommune finder det positivt, at VIVE skal følge kommunens arbejde, således at kommunen kan fremlægge sine resultater, både de gode og det der ikke blev så godt.

Faglige Seniorer mener, at det bør være en forpligtelse, at kommunerne skal udarbejde en årlig redegørelse om udviklingen i forsøgene og den endelige evalueringsredegørelse til udtalelse i det lokale ældreråd.

FH mener, at det bør tilføjes til løvbemærkningerne om evalueringen, at den løbende opsamling af erfaringer fra forsøgene både skal bruges til at afdække idéer og initiativer, som egner sig til nationale dagsordenen, men også til løbende at justere på forsøgene, hvis borgeres, medarbejderes eller lederes erfaringer viser et behov for det. Den løbende evaluering og erfaringsopsamling bør desuden involvere relevante forskere samt de faglige organisationer.

FOA mener, at løbende evaluering i forsøgsperioden bør opprioriteres, så man løbende høster erfaringer og kan korrigere forsøgene. Evalueringen bør i højere grad forankres i direkte tilknytning til de lokale forsøg, og ikke alene som centrale følgeforskningsprojekter og lignende, og det bør samtidig sikres, at erfaringer fra medarbejdere og berørte borgere og brugere indgår.

FOA efterspørger kriterier for, hvornår forsøgene er vellykkede. FOA bemærker bl.a., at succeskriterierne bør være lokale, og loven bør lægge op til, at de lokale succeskriterier evalueres løbende og grundigt. FOA finder derudover, at det er et lavt ambitionsniveau, at erfaringerne fra velfærdsaftalerne skal anvendes som inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på hhv. dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet, da erfaringsindsamlingen og erfaringerne må kunne bruges mere systematisk evt. støttet af følgeforskning.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der med inddragelse af relevante eksterne aktører i forbindelse med evalueringer af lovforslaget og velfærdsaftalerne er særligt fokus på, om disse i praksis har negative konsekvenser i forhold til de rettigheder, som børn, ældre og personer med handicap har.

KL finder det afgørende allerede fra forsøgenes igangsættelse at lægge sig fast på, hvilken viden der er behov for med henblik på, at erfaringerne vil kunne indgå i tilrettelæggelsen af den fremadrettede styring af områderne. Det er i den forbindelse vigtigt, at der afsættes den fornødne tid til at drøfte forventninger, tilgange, kvalitetsforståelser og brug af data i evalueringen, inden forsøgene sættes i gang. KL understreger desuden vigtigheden af, at intentionerne kommer til at gøre sig gældende på alle kommunale velfærdsområder i alle 98 kommuner.

Nationalt Videnscenter for Demens kan ikke se, hvordan kommunerne efterfølgende skal evaluere forløbet og dele resultaterne, og anser det for væsentligt at inddrage borgerne og de pårørende i evalueringen af forløbet og lægger vægt på, at der bør gives støtte til borgere med demens, så deres stemme også kan blive hørt.

Rebild Kommune ønsker, at evalueringen tidsmæssigt placeres, så kommunen så vidt muligt får tid til at planlægge omstillingen fra overgangen fra velfærdsaftale til fremadrettet lovgrundlag efter velfærdsaftalens ophør. KL bemærker hertil, at det er vigtigt, at kommunerne i god tid inden velfærdsaftalernes ophør ved, inden for hvilke lovgivningsmæssige rammer de skal agere efterfølgende.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Med evalueringen af velfærdsaftalerne lægges der op til løbende at følge op på kommunernes erfaringer og resultater for både borgere, pårørende og medarbejdere som følge af den omfattende frisættelse fra statslig og kommunal regulering, herunder hvordan disse kan tjene som inspiration til forbedringer på ældreområdet på tværs af hele landet. Samtidig er det et vigtigt

fokuspunkt i tilrettelæggelsen af evalueringen, at denne sker på en måde, der opleves mindst muligt forstyrrende i kommunernes arbejde med velfærdsaftalerne.

Rammerne for evalueringen af velfærdsaftalerne drøftes og udformes i tæt dialog med velfærdsaftalekommunerne med henblik på lokal forankring og fælles forståelse af formål, kvalitetsforståelser, datagrundlag m.v. Dialogen med kommunerne om rammerne for evalueringen vil pågå løbende i hele forsøgsperioden.

Den aftalte delevaluering i 2022 vil endvidere understøtte videns- og erfaringsopsamling undervejs i forsøgsperioden. Det bemærkes i forlængelse heraf, at det ligger i forsøgets intention, at der skal være plads til at gøre sig erfaringer undervejs, hvorfor kommunerne frit kan justere i den kommunale udmøntning af velfærdsaftalerne løbende i forsøgsperioden.

Der lægges op til, at VIVE som evaluator systematisk følger arbejdet i alle velfærdsaftalekommunerne undervejs i hele forsøgsperioden med henblik på, at konkrete resultater og erfaringer kan bidrage til at forbedre velfærden på de tre områder på tværs af hele landet. Velfærdsaftalerne er et forsøg i dybden, som giver kommunerne vidtgående frihed til at tilrettelægge indsatserne lokalt. Antallet af deltagende kommuner skal således ses som en afvejning i forhold til omfanget af frihedsgrader. Når der gives så betydelige frihedsgrader, skal det være muligt at følge kommunerne tæt og lære af deres erfaringer.

For så vidt angår de udvalgte kommuners håndtering af overgangen i forbindelse med udløb af perioden for velfærdsaftalerne, fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at kommunerne efter udløbet af forsøgsperioden er forpligtede til på ny at indrette deres forvaltning i overensstemmelse med de regler, som gælder for landets øvrige kommuner. Social- og Ældreministeriet vil senest ét år før forsøgets ophør gå i dialog med de deltagende kommuner om, hvilken retstilstand der konkret vil gælde efter ophør af forsøget.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at aftalekredsen en gang årligt i forsøgsperioden skal mødes med de involverede kommuner og drøfte status på arbejdet med velfærdsaftalerne.

Bemærkningerne giver anledning til, at der i bemærkningerne til lovforslaget anføres, at kommunerne kan anvende den løbende evaluering og vidensopsamling til undervejs at justere deres indsatser, ligesom evalueringen skal tilvejebringe viden, som skal tjene som inspiration til forbedringer på ældreområdet på tværs af hele landet.

3.1.4. Mulighed for yderligere frisættelse på andre velfærdsområder

BUPL bakker op om, at lovforslaget åbner for, at der kan gives yderligere frihed fra gældende lovgivning, såfremt kommunerne ønsker det, men foreslår dog, at arbejdsmiljølovgivningen, byggeloven, bygningsreglementet og den kommunale styrelseslovs konteringsregler, herunder bl.a. for så vidt angår kontering af udgifter på henholdsvis undervisnings- og SFO-del, ikke er blandt de regler, der kan gives yderligere frihed fra. Samtidig bør visse grundlæggende rettigheder omkring børnenes fysiske rammer være sikret under frihedsforsøgene.

BUPL ser gerne, at det bliver indskærpet, at der bør være særlig opmærksomhed på en korrekt kontering af pædagogernes ressourceforbrug i henholdsvis skole og SFO i forsøgsperioden, da frihedsgraderne vil kunne betyde store forskelle fra skole til skole.

KL opfordrer til, at den sidste mulighed for, at kommunerne kan søge om yderligere frisættelse, ikke er den 1. april 2022, da der med næsten to et halvt

år tilbage af forsøget fortsat vil være behov for, at kommunerne kan gøre sig nye erfaringer i forhold til lovgivning, der begrænser de gode lokale løsninger. Det er desuden vigtigt, at en eventuel ansøgningsproces ikke bliver lang og omstændig.

Rebild Kommune sætter pris på, at der med lovforslaget er mulighed for at ønske om yderligere frihedsgrader, men ønsker dog en større fleksibilitet i ordningen, således at kommunen vil kunne anmode om yderligere frihedsgrader dels løbende og dels senere end april 2022.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Ministeriet anerkender kommunernes ønske om at få mulighed for at søge om yderligere frihedsgrader senere end april 2022. Samtidig er der også behov for at sikre, at forsøgene får mulighed for at virke så længe, at der etableres et solidt erfaringsgrundlag, som kan indgå i evalueringen af forsøgene.

Herudover er fristen april 2022 fastsat, fordi eventuelle ønsker fra velfærdsaftalekommunerne om øgede frihedsgrader, som vil kræve en ændring af lovgivningen, vil betyde, at disse ønsker først vil kunne få virkning fra tidligst den 1. december 2022 som følge af den almindelige proces og frister for udarbejdelse af lovforslag og Folketingets behandling, herunder vedtagelse af de nye regler.

Samlet set er det derfor ministeriets vurdering, at fristen for at søge om yderligere frisættelse fastholdes.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.1.5. Inddragelse af borgere, medarbejdere, MED m.v.

FH fremhæver, at kommunerne gennem et større fokus på faglig ledelse frem for styring, samt inddragelse af faglige medarbejdere (bl.a. gennem MED-systemet) skal sikre, at arbejdet med borgerne foregår fagligt forsvarligt. FH finder videre, at inddragelsen af borgere, medarbejdere og ledere bør være en central del af forsøgene under velfærdsaftalerne bl.a. i forhold til, hvad målet er med forsøgene, og hvordan arbejdet skal tilrettelægges i forsøgsperioden.

FOA bemærker, at det er vigtigt med stor ledelsesmæssig bevågenhed i de tre år forsøgsperioden varer, og i den forbindelse er det helt centralt med stor medarbejderinddragelse. FOA henviser til, at der med fordel kan bruges de allerede eksisterende samarbejdsfora, herunder særligt MED-systemet.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Målet med velfærdsaftalerne er at give kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere mulighed for at kunne gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere. Det er således op til den enkelte kommune at tilrettelægge opgaveløsningen, som derved gives mulighed for at gøre det under hensyn til lokale forhold med inddragelse af borgere, medarbejdere osv.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.1.6. Flerårige budgetter

BUPL mener, at hensigten om, at forsøgene så vidt muligt skal arbejde med flerårige budgetter, bør følges af en dispensation fra budgetlovens serviceramme for forsøgskommunerne, så merforbrug i forsøgsinstitutionerne i et enkelt forsøgsår ikke risikerer at betyde, at kommunen pådrager sig en

regnskabssanktion fra staten.

FH mener, at hensigten, om at forsøgene så vidt muligt skal arbejde med flerårige budgetter, bør følges op med en løsning i forhold til regnskabssanktion både i forhold til forsøgskommuner og kommuner i øvrigt, da det bl.a. forudsætter en udvidet overførselsadgang, hvis der skal arbejdes med flerårige budgetter.

Finansministeriets bemærkninger:

Med budgetloven lovfastsættes de aftalte økonomiske rammer for kommunerne under ét i Folketinget. De økonomiske rammer fastsættes i et udgiftsloft svarende til den kommunale serviceramme. Lovgivning om sanktioner skal ses i sammenhæng med budgetloven og fastsætter reglerne for de sanktionsmekanismer, der udløses, hvis kommunerne samlet set overskrider de aftalte rammer ved fastsættelsen af budgetterne, eller hvis deres regnskaber på service overskrider budgetterne.

Den statslige udgiftsstyring af kommunerne er således baseret på rammestyling for kommunerne under ét, hvormed kommunerne inden for udgiftsrammerne har fleksibilitet til at fordele udgiftsrammen imellem sig og efterfølgende internt i den enkelte kommune. Budgetloven og sanktionsloven er således ikke til hinder for at arbejde med flerårige budgetter inden for den samlede kommunale udgiftsramme.

Indenrigs- og Boligministeriets bemærkninger:

Det er fastlagt i den kommunale styrelseslov, at driftsbevillinger er ét-årige, og at det er kommunalbestyrelsen, der til enhver tid har bevillingskompetencen.

Kommunerne har imidlertid efter gældende regler mulighed for at udvælge et antal institutioner, som der indgås flerårige budgetaftaler med. Aftalen må dog ikke være af formel og bindende karakter, men skal have karakter af en tilkendegivelse fra kommunalbestyrelsens side. Aftalen skal således respektere, at driftsbevillinger formelt set er ét-årige.

Der eksisterer således muligheder inden for de lovgivningsmæssige rammer for, at kommunerne kan indgå flerårige budgetter med institutionerne.

Bemærkningerne giver på den baggrund ikke anledning til ændringer.

3.1.7. Ligestillingsvurdering

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at lovforslaget ikke indeholder en ligestillingsvurdering, selvom forslaget indeholder mulighed for at fravige regler på blandt andet dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der foretages en ligestillingsvurdering af lovforslaget.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Social- og Ældreministeriet har relevanstestet lovforslaget for ligestillingsmæssige konsekvenser og har vurderet, at lovforslaget ikke forventes at have ligestillingsmæssige konsekvenser. Der er derfor ikke foretaget en egentlig ligestillingsmæssig konsekvensvurdering.

Bemærkningerne giver således ikke anledning til ændringer.

3.1.8. Forhold til aftaler mellem arbejdsmarkedets parter

BUPL og FH bemærker, at lovforslaget ikke i sig selv kan ophæve eller justere på indgåede overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Det bør derfor fremgå tydeligt af loven, at eksisterende overenskomster og lokalaftaler skal respekteres uden undtagelse i den lokale tilrettelæggelse af frihedsforsøgene. Eventuelle fravigelser vil skulle aftales mellem parterne.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Lovforslaget har ikke betydning for eksisterende overenskomster og lokalaftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.2. Bemærkninger til de generelle bestemmelser

3.2.1. Anvendelsen af mulighed for yderligere frisættelse efter lovforslagets § 3

Esbjerg og Holbæk Kommuner er positive over for muligheden for at imødekomme kommuners eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne. Kommunerne mener dog, at det bør fremgå, såfremt det vurderes at være aktuelt at anvende bemyndigelser til at fastsætte særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, at disse regler skal være frisættende i forhold til velfærdsaftalens intention og ikke begrænse institutionerne udover, hvad der fremgår af lovtæksten.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil bestemmelsen give mulighed for at anvende bemyndigelser i anden lovgivning til at udstede særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, hvis kommunerne fremsætter ønsker herom som led i ønsker om yderligere frihedsgrader.

Bestemmelsen giver mulighed for, at der kan lægges særlig vægt på, at der er tale om en kommune, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler, således at tilsvarende ønsker fra landets øvrige kommuner ikke nødvendigvis bør imødekommes som følge af den almindeligt gældende lighedsgrundsætning. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er baggrunden for bestemmelsen at give mulighed for at imødekomme kommunernes eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af perioden for velfærdsaftalerne.

Bestemmelsen er således møntet på mulig imødekommelse af kommunernes ønsker til yderligere frihedsgrader, end hvad der følger af lovforslaget. Anvendelsen af bestemmelsen vil afhænge af de ønsker, som kommunerne måtte hertil.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

3.2.2. Bemærkninger til offentliggørelse

3.2.2.1. Offentliggørelse af kommunernes beslutninger

Esbjerg Kommune anser det som særdeles u hensigtsmæssigt, såfremt der i forbindelse med offentliggørelsen skal oplistes, hvilke bestemmelser der ikke gælder mere, frem for blot at kommunikere, hvilke bestemmelser der gælder, da det vil tillægge skolerne en administrativ og unødvendig bureaukratisk opgave, som de ikke har nu.

Esbjerg Kommune kritiserer, at der indføres en administrativ arbejdsgang, der ikke er gældende for skoler eller kommuner uden for velfærdsaftalerne ved at opstille krav om, at kommunen løbende skal orientere Social- og

Ældreministeriet om eventuelle beslutninger om at ændre tidligere trufne beslutninger.

Faglige Seniorer bemærker, at kravene til kommunernes offentliggørelse bør skærpes ved den endelige udformning af lovforslaget.

KL finder det afgørende, at den lokale gennemsigthed i forhold til, hvilke kommunale regler de kommunale tilbud er friset fra, ikke medfører unødvendigt bureaukrati og øget centralisering.

KL fremhæver bl.a., at flere af kommunerne efterspørger en tilgang, hvor man lokalt fastsætter få hegnspæle, mens resten vil være op til det enkelte tilbud. Det vil efter KL's opfattelse medføre uforholdsmæssig meget administration, såfremt kommunerne løbende gennem forsøget skal dokumentere, hvordan de enkelte tilbud vælger at gribe det an.

Nationalt Videnscenter for Demens finder det positivt, at loven kræver, at kommunen skal informere tydeligt på hjemmesiden om de områder, hvor kommunen vælger at fravige servicelovens bestemmelser, samt at kommunen skal informere ministeriet om det. Nationalt Videnscenter for Demens bemærker, at der bør være en særlig informationsindsats til mennesker med demens.

Rebild Kommune bemærker, at det ligger kommunen meget på sinde, at offentliggørelsesordningen ikke bliver en omfattende, administrativ byrde. Rebild Kommune ønsker, at kravet om offentliggørelse kommer til at vedrøre, hvilke regler der fastholdes frem for at vedrøre, hvad der frisættes fra.

Ældre Sagen påpeger, at mange ældre ikke er digitale og dermed ikke kan orientere sig på hjemmesider. Ældre Sagen mener derfor, at der bør stilles krav om, at de berørte kommuner samtidig med offentliggørelsen på hjemmesiden sørger for at offentliggøre de lokale regler i lokale dagblade eller lignende.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Lovforslaget tager udgangspunkt i, at kommunalbestyrelsen eller kommunens udvalg eller administration, herunder kommunale tilbud, træffer beslutning om at fravige lovgivningen inden for de rammer, der er fastlagt i lovforslagets kapitel 4 og 5.

Lovforslagets bestemmelse om offentliggørelse følger dette udgangspunkt ved at fastsætte krav om offentliggørelse af de beslutninger om fravigelse, som træffes af kommunalbestyrelsen eller kommunens udvalg eller administration, herunder kommunale tilbud.

Lovforslagets tilgang til offentliggørelse er således et udslag af lovforslagets tilgang til velfærdsaftalekommunernes mulighed for at fravige lovgivning inden for de omfattede velfærdsområder.

Social- og Ældreministeriet er opmærksom på, at der i forhold til lovforslagets krav til offentliggørelse bl.a. skal tages hensyn til den mulige administrative byrde for velfærdsaftalekommunerne. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har det for ministeriet bl.a. været et hensyn, at offentliggørelsen kan ske på en smidig og ensartet måde for kommunen.

Social- og Ældreministeriet finder ikke, at denne tilgang kan siges at indebære en centralisering af kommunernes beslutninger om anvendelse af de muligheder for at fravige lovgivning, som lovforslaget indeholder. Som det fremgår af lovforslagets § 5 vil beslutninger om fravigelse kunne træffes af f.eks. de enkelte kommunale tilbud. Det ændrer lovforslagets § 6 ikke på. Det

vil være op til kommunen at organisere, hvordan offentliggørelsen skal håndteres konkret, herunder om det f.eks. kan henlægges til de enkelte tilbud.

Lovforslagets bestemmelse om offentliggørelse og de eventuelle nærmere regler om oversigtens udformning og offentliggørelse, som social- og ældreministeren måtte fastsætte vil udgøre minimumskrav. Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger kan kommunalbestyrelsen således generelt eller i forhold til konkrete sagsområder træffe beslutning om, at der skal ske yderligere offentliggørelse i f.eks. lokale dagblade.

Som nævnt fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at det bl.a. har været et hensyn, at offentliggørelsen kan ske på en smidig og ensartet måde for kommunerne.

Social- og Ældreministeriet har derfor for at imødekomme bemærkningerne fra bl.a. enkelte velfærdsaftalekommuner overvejet, om kravet om orientering af ministeriet skal fastholdes. Ministeriet har ikke fundet, at det er nødvendigt.

Bemærkningerne giver anledning til, at kravet om orientering af Social- og Ældreministeriet udgår af lovforslaget. Herudover er der på baggrund af bemærkningerne foretaget enkelte mindre tilretninger i lovforslagets bemærkninger.

Bemærkningerne giver desuden anledning til, at Social- og Ældreministeriet har imødekommet bemærkningerne om, at ikke alle ældre borgere er digitale og derfor ikke kan orientere sig på hjemmesider, hvorfor det nu fremgår af bemærkningerne, at kommunerne skal offentliggøre de lokale regler i både digital og ikke digital-form.

Det fremgår af bemærkningerne, at det foreslås, at kommunens beslutninger tidligst kan træde i kraft dagen efter beslutningens offentliggørelse i oversigten. Dette af hensyn til at sikre borgere, organisationer, virksomheder og myndigheder m.fl. adgang til oplysninger om lovgivningen, før beslutningerne træder i kraft.

3.2.2.2. Offentliggørelse af kommunalt fastsatte regler på ældreområdet

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det skrives ind i lovbemærkningerne til den foreslåede § 9, stk. 5 at kommunalbestyrelsens fastsatte regler efter bestemmelsen skal ledsages af en offentlig tilgængelig vejledning eller lignende, som nærmere præciserer og eksemplificerer, hvorledes disse regler skal forstås og anvendes i praksis, og som kan anvendes som fortolkningsbidrag for Ankestyrelsen.

Institut for Menneskerettigheder henviser til, at der ellers kan være risiko for, at der skabes en ordning, hvor de kommunalt fastsatte regler bliver anvendt vilkårligt, og hvor det som borger bliver særdeles svært at kunne forudse og få kendskab til, hvilke rettigheder og standarder, kommunen skal sikre og leve op til.

Nationalt Videnscenter for Demens bemærker, at der bør være særlig støtte til mennesker med demens, når det bl.a. drejer sig om den enkelte kommunes fravigelse af lovens bestemmelser og om hvilke følger, det får for de tilbud, kommunen vil give til borgeren med demens og dennes pårørende.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Social- og Ældreministeriet er opmærksom på, at der kan gøre sig særlige hensyn gældende i forhold til offentliggørelse af de regler, som kommunalbestyrelsen fastsætter.

Kommunalbestyrelsen fastsætter i medfør af denne bestemmelse selv nærmere regler, som kommunen i visse tilfælde vil skulle træffe afgørelser, herunder bebyrdende afgørelser, i medfør af, hvilket kan give anledning til særlige formkrav for offentliggørelse af disse beslutninger.

Social- og Ældreministeriet har derfor tilføjet til lovforslagets bemærkninger, at der i forhold til kommunalbestyrelsens beslutninger herom vil kunne fastsætte særlige regler om offentliggørelse. Det fremgår også af bemærkningerne, at offentliggørelsen skal indebære, at kommunens borgere i almindelighed vil have mulighed for at gøre sig bekendt med oplysningerne. I den forbindelse bør kommunerne være særlig opmærksomme på, hvorledes ældre bedst inddrages og informeres herom.

Det kan eksempelvis være krav om, at offentliggørelsen på kommunens hjemmeside skal være i en form, der svarer til bekendtgørelser. Det vil f.eks. kunne indebære, at de regler, som kommunen fastsætter efter bestemmelsen, skal udformes som bestemmelser.

Social- og Ældreministeriet finder herudover ikke, at der er behov for, at fastsætte nærmere krav om, at velfærdsaftalekommunerne i tilknytning til sådanne regler skal udarbejde vejledninger eller andet lignende materiale. Det vil der efter ministeriets opfattelse kunne tages højde for ved fastsættelsen af særlige regler om offentliggørelse.

Bemærkningerne giver anledning til, at det i lovforslagets bemærkninger er tilføjet, at der vil kunne blive fastsat særlige regler om offentliggørelse i forhold til kommunalbestyrelsens beslutninger efter lovforslagets § 9, stk. 5.

3.3. Bemærkninger til ældrebestemmelserne

3.3.1. Frit valg af hjemmehjælp

Dansk Industri bemærker, at det er svært at se, at den enkelte ældres individuelle behov bedre kan imødekommes i et system, hvor den ældre ikke har mulighed for at vælge et alternativ. Det opfordres derfor til at gøre borgernes frie valg og ret til at vælge en privat leverandør af hjemmehjælp og en plejebolig på et friplejehjem til en hegnspæl.

Dansk Erhverv mener ligeledes, at der bliver gået for langt i at frisætte kommunerne ved at give frihed fra reglerne om frit valg. Ifølge Dansk Erhverv er frit valgs reglerne ikke unødigt bureaukrati, men derimod en garanti for en grundlæggende rettighed for borgerne til at træffe egne valg. Det foreslås derfor, at det skrives ind i lovforslaget, at hvis kommunerne vælger at afvige reglerne, så må det ikke ske på bekostning af borgernes medbestemmelse og ret til at træffe egne valg.

Selveje Danmark bemærker, at det er essentielt, at man med frikommuneforsøget ikke fratager borgerne deres mulighed for frit valg. Det bemærkes også, at et af formålene med loven er at sikre borgernes selvbestemmelse. Selveje Danmark mener, at dette formål ikke følges, hvis borgerne ikke selv kan vælge, hvor de vil bo og/eller hvem der skal levere plejen.

Ældre Sagen undrer sig over, at der kan laves forsøg med det frie valg, da mere end hver tredje gør brug af det og er glade for det. I stedet for at fjerne den enkelte hjemmehjælpsmodtagers ret til at vælge mellem flere udbydere, bør der ses på andre former for offentlige og private innovationspartnerskaber samt gøres op med den såkaldte BUM-model.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Med den politiske aftale og lovforslaget gives der frihed fra reglerne om frit valg af leverandør, herunder fritvalgsbeviser, jf. servicelovens §§ 91-92 og bekendtgørelse om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83.

Formålet med velfærdsaftalerne er, at skabe øget kvalitet, nærhed og faglighed i den hjælp, som borgerne modtager samt at skabe rum for i højere grad at tilgodese den enkelte ældres individuelle behov. Det er op til kommunerne, hvorvidt de vil benytte denne frihed til at lave forsøg med det frie valg af leverandør. Velfærdsaftalerne skal give mulighed for at kommuner, plejehjem og hjemmeplejen i de tre kommuner vil afprøve nye løsninger i den måde de tilrettelægger ældreplejen med henblik på at sikre de ældre mere nærhed og bedre omsorg og pleje.

Det følger af den politiske aftale, at det påhviler kommunerne at vurdere konsekvenser ved eventuelt ophævelse eller ændring af eksisterende kontrakter med private leverandører på fritvalgsområdet, ligesom det er kommunernes ansvar at håndtere eventuelle konsekvenser af ophævelse og ændring af eksisterende kontrakter med private leverandører. Det fremgår derudover af den politiske aftale, at regeringen vil gå i dialog med de tre kommuner for at sikre, at ældre borgere fortsat har mulighed for at få et andet tilbud i tilfælde af utilfredshed med den leverede hjælp.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.2. Fripnejehjem

Dansk Erhverv vurderer, at en fravigelse af de nuværende regler, vil kunne føre til, at vilkårene, som friplejeboligleverandørerne opererer på, vil kunne blive forværret. Det kan føre til, at det gøres urentabelt at levere friplejeboligydelser til skade for borgernes frie valg. Dansk Erhverv foreslår, at der bør sikres en hurtigt arbejdende og uafhængig klageadgang til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Dansk Industri bemærker, at der er en række centrale bestemmelser vedrørende friplejehjem i lovforslaget, som skaber unødighed utryghed for ældre, der bor eller ønsker at komme på friplejehjem, og deres pårørende. Dansk Industri foreslår derfor, at friplejehjem bliver en hegnspæl.

Forsikring & Pension er bekymret ift. nye og fremtidige plejehjem og opfordrer til, at lovforslaget justeres således, at også alle friplejehjem i forsøgskommunerne fortsat har ret til betaling, der svarer til kommunens omkostninger ved tilsvarende tilbud.

OK-Fonden har svært ved at se hvorledes private leverandører stilles, OK-Fonden er som følge deraf bekymret for, om lovforslaget vil presse de private tilbud ud af kommunerne. OK-Fonden foreslår derfor, at det bør fremgå at lovforslaget er til for at borgernes velfærd øges og at dette ikke udelukker brugen af private aktører.

Selveje Danmark er tilfredse med, at det ikke er en mulighed for kommunerne at afvise kommende friplejeboligleverandører, og fremhæver desuden, at ændringer i afregningen for friplejeboliger ikke må berøre eksisterende eller godkendte friplejeboliger.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Der gives med den politiske aftale og lovforslaget frihed til, at kommunerne kan lave forsøg med friplejeboliger, nærmere bestemt afregningsreglerne, hvis de ønsker at afprøve nye løsninger i samarbejdet med fremtidige friplejeboliger.

Da det er væsentligt, at der ikke skabes usikkerhed om allerede eksisterende aftaler i de tre kommuner for friplejeboliger, der allerede er godkendt eller er ved at blive godkendt gælder frihedsgraderne fra reglerne om friplejeboliger kun fremadrettet. Dvs. at der ikke kan gives frihed fra de nuværende regler for friplejeboliger, der allerede er, eller er ved at blive godkendt og etableret.

Det vil fortsat være muligt at etablere friplejeboliger i de tre kommuner, ligesom borgerens ret til at vælge en friplejebolig i kommunen eller en anden kommune er bevaret.

Det er i lovforslaget § 8, stk. 3, præciseret, at kommunalbestyrelsen ikke kan fravige bestemmelser nævnt i lovforslagets § 8, stk. 1, for så vidt angår borgere, der benytter deres ret efter § 3 i lov om friplejeboliger til frit at vælge at indgå lejeaftale med en friplejeboligleverandør om en plejebolig eller en lignende boligform, der er beliggende i en anden kommune end de i § 2 oplistede.

Derudover er det lovforslagets § 9 er indsat en ny bestemmelse i stk. 4. Stk. 4 præciserer, at betingelsen i § 3, stk. 3, i lov om friplejeboliger om certificering for borgere hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 9, stk. 5, anses for opfyldt, såfremt friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere et tilbud efter serviceloven, der modsvarer det tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 9, stk. 5.

Af den politiske aftale fremgår, at kommunerne gives frihed fra en række bestemmelser om certificering og afregning vedrørende friplejeboliger. Lovforslaget omfatter alene bestemmelserne målrettet kommunerne. Det skyldes, at hovedparten af bestemmelserne om certificering af friplejeboliger alene er et anliggende mellem Sundhedsstyrelsen og friplejeboligleverandøren. Bestemmelserne fastholdes således som hegnspæle, da velfærdsaftalerne handler om at give kommunerne frihed.

Frihedsgraderne ift. plejehjem efter § 192 i serviceloven fremgår desuden ikke af lovforslaget, da der ikke findes plejehjem efter § 192 i hverken Langeland, Middelfart og Viborg kommuner, og det ikke er muligt at oprette plejehjem efter § 192 længere, hvorfor frihedsgraderne ikke vil gøre en forskel i kommunerne.

3.3.3. Borgere med handicap

Danske Handicaporganisationer gør opmærksom på, at der er mennesker med handicap mellem 18-65 år, der alene modtager hjemmehjælp efter § 83 i serviceloven, og som derfor ikke nødvendigvis er undtaget fra velfærdsaftalerne. Danske Handicaporganisationer finder desuden, at det uklart, hvordan modtagere af hjælpemidler efter servicelovens § 112 placerer sig. Der vil også være mennesker med handicap, der alene modtager hjælpemidler som deres kompenserende støtte. § 112 nævnes dog ikke under rækken af bestemmelser i serviceloven, som ellers nævnes som værende en del af hjælpen til mennesker med handicap og psykiske lidelser.

Handicaprådet i Middelfart Kommune ser en udfordring i at sikre retssikkerheden for den enkelte, der modtager hjælp efter § 83 i serviceloven, som enten er hjemmeboende eller bor på et plejecenter. Middelfart Kommune har borgere, der modtager hjælp efter § 83 som en kombination til helhedsløsningen af deres hjælpebehov, og som ikke er +65 år, men meget yngre. Derudover ønsker Handicaprådet i Middelfart Kommune at sikre sig, at genoptræning § 86 for disse borgere ikke bliver tilsidesat i processen. For det kan for nogle meget risikabelt.

Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner mener, at den negative afgrænsning i lovforslaget mod handicapområdet kan resultere i, at borgere på ældreområdet med ensartede hjælpebehov efter § 83 i serviceloven oplever forskelsbehandling. Kommunerne vurderer derfor, at den negative afgrænsning vil kunne medføre øget bureaukrati og mere administration. Kommunerne anbefaler derfor, at der i stedet for den negative afgrænsning fastsættes en nedre aldersgrænse for den personkreds, som er omfattet af velfærdsaftalen (eks. 65 år). Kommunerne finder derudover, at hjælpemiddelområdet bør være en del af velfærdsaftalerne.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Lovforslaget bygger på Velfærdsaftalen på ældreområdet, der tager afsæt i de bestemmelser, der primært vedrører ældre.

Borgere bliver visiteret til servicelovens ydelser efter behov og ikke alder. Da velfærdsaftalen er målrettet ældreområdet har det derfor været nødvendigt at lave en negativ afgrænsning mod handicapområdet, der skal sikre, at borgere, der modtager ydelser der typisk gives til borgere med handicap, ikke vil være omfattet af lovforslaget. Der vil derfor være tilfælde, hvor yngre borgere, der alene modtager personlig og praktisk hjælp efter § 83 i serviceloven vil kunne blive omfattet af velfærdsaftalerne. Det skal i den forbindelse bemærkes, at kommunerne dertil kan træffe forskellige beslutninger for forskellige tilbud i kommunen.

Hjælpebidler er ikke medtaget i lovforslaget, da ydelsen ikke primært er målrettet ældre. Såfremt kommunerne ønsker, at hjælpebidler skal være en frihedsgrad, vil de skulle søge om frihed fra bestemmelsen i forbindelse med en af de tre ansøgningsrunder, der er afsat til, at kommunerne i velfærdsaftalerne kan søge om frihed fra bestemmelser ud over de, de gives frihed fra i de politiske aftaler. Første ansøgningsrunde er 1. april 2021.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.4. Grundlaget for de lokalt fastsatte regler

Ankestyrelsen opfordrer til, at det tydeliggøres, hvad de lokalt fastsatte regler kan gå ud på.

Dansk Industri foreslår, at der laves forsøg med hvad værdiskabende anvendelse af digitalisering og teknologi kan bidrage til i at nytænke velfærdsopgaven og kvaliteten på de udvalgte områder.

Danske Ældreråd er positive over for forslaget. Det er godt, at kommunerne er forpligtet til at give borgerne den hjælp og pleje, de har behov for, at hjælpen fortsat skal ydes på baggrund af en konkret og individuel vurdering i forhold til den enkeltes behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

DemensKoordinatorer i Danmark er positive over for forslaget. Det bemærkes, at kommunalbestyrelsen fortsat er forpligtet til at sørge for, at borgeren får den hjælp, som borgeren har behov for. Det kan dog være svært for borgere med demens og deres pårørende, at der ikke længere vil gives hjælp efter § 83.

Faglige Seniorer er optaget af, at forsøgene ikke fører til en svækkelse af borgernes rettigheder og der må derfor være skærpede forpligtelser til de udvalgte kommuner i forhold til at oplyse og informere de ældre om de muligheder, de har for at modtage hjælp og service. Faglige Seniorer ønsker også, at det fremgår af lovforslaget, hvordan borgerne er stillet i forhold til allerede visiteret hjælp og bevilget service i forhold til plejehjemsplads og aflastningscentre m.v.

Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner pointerer, at det ikke fremgår, hvilke krav der er til dokumentation og detaljeringsniveau i oversigten over den hjælp kommunen sætter i stedet for gældende regler. For kommunerne er det væsentligt, at dokumentations- og administrationsgraden så vidt muligt begrænses, så oversigten ikke udvikler sig til en erstatning for de nuværende kvalitetsstandarder.

Ældre Sagen undrer sig over, at alle rettigheder for de ældre ophæves i form af, at kommunerne ikke længere skal tilbyde hjælp efter §§ 83, 84 og 86. Ældre Sagen bemærker desuden, at problemerne i ældreplejen skal findes i den måde kommunerne i dag styrer området og de alt for knappe ressourcer, der er til rådighed i hverdagen. Minuttyranni, regnearksstyring, stramme visitationskriterier, ringe kvalitetsstandarder og dårlig bemanning har ikke rod i forkert lovgivning. Det er snarere et spørgsmål om, hvordan denne lovgivning har været forvaltet i kommunerne. Ældre Sagen nævner desuden, at det er positivt, at lovforslaget stiller krav om, at alle afgørelser skal være skriftlige. Det bør dog samtidig fremgå, at de skriftlige afgørelser skal leve op til begrundelseskravene i forvaltningsloven som en garanti for afgørelsernes rigtighed.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Frihedsgraderne i lovforslag om velfærdsaftaler på ældreområdet skal sikre bedre rammer for, at dygtige medarbejdere gennem nærhed og omsorg kan skabe bedre velfærd for de ældre. Der er brug for mere frihed, tillid og sund fornuft og større arbejdsro og plads til lokale løsninger tæt på borgerne. Hvor det faglige skøn vejer tungere end procesregler. Det skal løfte kvaliteten af velfærden og de resultater, borgerne oplever, når de er i kontakt med den offentlige sektor. Ved at lempe styringen, gives det friere rammer lokalt, så medarbejdere og ledere ude i de tre kommuner kan bringe deres faglighed i spil til gavn for de ældre borgere og pårørende

Kommunerne vil fortsat være forpligtede til at levere den hjælp, som borgeren har behov for. Borger visiteret til hjælp har ikke retskrav på de hidtidige indsatser og ydelser, herunder bl.a. personlig og praktisk hjælp, genoptræning, rehabiliteringsforløb mv., men kommunerne kan ikke undlade at give borgerne en hjælp, der modsvarer deres behov. Kommunerne har mulighed for at tænke nye måder at sammensætte hjælpen på, tænke helhedsorienteret og være innovative, hvormed de med afsæt i den enkelte borgers behov kan give netop den hjælp, borgeren har behov for.

Dertil kan det nævnes, at de skriftlige afgørelser skal leve op til begrundelseskravene i forvaltningsloven som en garanti for afgørelsernes rigtighed, da forvaltningsloven stadig gælder i de tre kommuner.

Kommunerne vil ligesom de kan i dag have mulighed for at revisitere borgerne, såfremt borgerens behov for hjælp ændrer sig. Ved revisitationen kan kommunerne visitere borgeren efter den hjælp, de sætter i stedet for §§ 79 a og § 81 a, § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, §§ 86, 90-92, 94 og 94 a, § 139, stk. 2, §§ 151, 151 b og 151 c i serviceloven og § 8, stk. 1 og 2, og §§ 32 og 33 i lov om friplejeboliger samt regler fastsat i medfør heraf.

Kommunalbestyrelserne skal ikke udarbejde kvalitetsstandarder for hjælpen, men det skal fremgå af de fastsatte regler, hvilken type hjælp, der skal træde i stedet og hvordan denne skal udføres.

Kommunerne har mulighed for at søge om frihed fra bestemmelser ud over de, der gives frihed fra i den politiske aftale i forbindelse med de tre ansøgningsrunder. Første ansøgningsrunde er d. 1. april 2021.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.5. Tilsyn på ældreområdet

Danske Ældreråd finder det afgørende, at Styrelsen for Patientsikkerhed i forsøgsperioden skal føre et risikobaseret tilsyn med plejen og den sundhedsfaglige behandling. Når man giver kommunerne store frihedsgrader, er det afgørende, at der fastholdes et eksternt, nationalt tilsyn med, om hjælpen har den nødvendige kvalitet.

Nationalt Videnscenter for Demens finder det vigtigt, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre tilsyn med hjælp, der er fastsat i medfør af regler, der er udstedt med hjemmel i den foreslåede lovs § 9.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Af lovforslagets § 10 fremgår, at Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn med hjælpen, som ydes på de kommunale og private enheder, herunder plejehjem, plejeboliger og friplejehjem.

Tilsynet fastholdes af hensyn til borgerens sikkerhed og kvaliteten af plejen. Det er væsentligt, at der i velfærdskommunerne fortsat sikres, at der er den fornødne kvalitet i den personlige hjælp, omsorg og pleje til de ældre.

Der vil således også fortsat være mulighed for, at eksempelvis borgere og pårørende kan rette bekymringshenvendelser til Styrelsen for Patientsikkerhed, såfremt der opstår bekymring for kvaliteten af plejen eller borgernes sikkerhed. Dette indebærer også, at der fortsat er mulighed for, at tilsynet kan iværksætte både varslede og ikke-varslede tilsyn i de tre kommuner.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.6. Sundhedsloven

Alzheimerforeningen belyser vigtigheden af at føre omhyggelig dokumentation bl.a. for væskeindtag og vægt hos personer, der har vanskeligt ved selv at spise og drikke. Alzheimerforeningen ønsker, at det præciseres, at forsøgsbestemmelserne ikke omfatter den lovpligtige og nødvendige journalføring af behandling, pleje og omsorg til den enkelte borger.

Dansk Sygeplejeråd mener, at der bør gives mulighed for at fravige autorisationsloven, da det kan frigive værdifulde sygeplejetimer. Dansk Sygeplejeråd mener også, at der med lovforslaget bør laves forsøg med bedre udnyttelse af mulighed for at lave retningslinjer til sygeplejersker for udlevering af håndkøbsmedicin. Kommunerne har allerede den mulighed, men undlader at bruge den. Dansk Sygeplejeråd foreslår, at velfærdsaftalerne bruges til at få erfaring med, hvordan adskillelsen mellem serviceloven og sundhedsloven mindskes og gøres mere håndterbar i praksis for kommunerne og medarbejdere.

Danske Fysioterapeuter er tilfredse med, at autorisationsloven stadig gælder. Danske Fysioterapeuter bemærker desuden, at det er vigtigt at være opmærksom på, at autoriserede sundhedspersoner med afsæt i autorisationsloven har særlige forpligtigelser ift. dokumentation. Danske Fysioterapeuter beder ministeriet bekræfte, at en borger i en af de udvalgte kommuner, der modtager en genoptræningsplan efter sygehusindlæggelse, også vil modtage genoptræning.

Danske Regioner opfordrer til, at der arbejdes videre med at udvikle en tværsektoriel model for velfærdsaftaler, da mange borgere modtager

ældrepleje og sundhedsindsatser samtidig. En tværsektoriel model ville kunne bidrage til en højere kvalitet og mere sammenhængende indsats på tværs af sektorer. Danske Regioner støtter op om, at kommunerne fortsat er forpligtede til at sikre patientsikkerheden.

Danske Ælde råd er også tilfreds med, at sundhedslovgivningen som udgangspunkt ikke er omfattet af de nye frihedsgrader.

Videnscenter for demens bemærker, at hvis der gives tilladelse til at fravige pligter og opgaver efter sundhedsloven, så er det yderst vigtigt, at disse fravigelser ikke på nogen måde kan true borgere med demens sundhedstilstand. Borgere med demens har sværere ved at give udtryk for sundhedsproblemer og sygdomssymptomer, og det kræver, at kommunens medarbejdere er ekstra opmærksomme på at observere sundhedstilstanden og gøre en ekstra indsats for at imødegå sundhedsproblemer hos denne gruppe borgere.

Sundhedsministeriets bemærkninger:

Velfærdsaftalen på ældreområdet giver ikke i sig selv mulighed for at fravige sundhedsloven.

Det fremgår af lovforslagets § 11, at sundhedsministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om fravigelse af bestemte pligter eller opgaver efter sundhedsloven, der påhviler kommunalbestyrelsen. Sundhedsloven kan dog ikke fraviges til skade for patientsikkerheden og patientens retsstilling.

Om en ansøgning kan imødekommes vil bero på en konkret vurdering af, om det foreslåede er til skade for patientsikkerheden og patientens retsstilling. En ansøgning om at fravige sundhedslovens § 140 om genoptræningsplan til borgere med et lægefagligt begrundet behov for genoptræning efter udskrivning på sygehuset vil ikke kunne imødekommes, såfremt det vil være til skade for patientsikkerheden og patienternes retsstilling.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 11, at kommunerne ikke kan søge om at få lov til at fravige lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, lov om lægemidler og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet. Dette skyldes, at lovene indeholder så væsentlige patientsikkerhedsmæssige hensyn, at det er vurderingen, at de ikke bør kunne fraviges.

For så vidt angår sygeplejerskers udlevering af håndkøbsmedicin er det opfattelsen, at dette bør kunne håndteres uden for autorisationsloven.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.7. Klageadgang med velfærdsaftalerne på ældreområdet

Ankestyrelsen vurderer, at kommunens afgørelse oftest vil skulle stadfæstes – og ikke hjemvises – fordi Ankestyrelsen som altovervejende udgangspunkt ikke vil kunne tilsidesætte en kommunes vurdering af, om borgeren har fået den hjælp, borgeren har behov for. Ankestyrelsen vurderer således, at der umiddelbart vil blive tale om en anderledes og indskrænket prøvelse af kommunernes afgørelser i forhold til, hvad der gælder i dag, og at prøvelsens intensitet vil afhænge af klarheden af de regler, som der i de enkelte kommuner udstedes. Ankestyrelsen bemærker derudover, at der fastsættes nye regler i medhør af hvilke kommunen vil kunne træffe afgørelse”. Ankestyrelsen vil opfordre til, at det tydeliggøres, hvori betingelsen består. Ankestyrelsen

bemærker desuden, at hvis der lokalt fastsættes regler, vil Ankestyrelsen kunne prøve, om kommunen overholder de lokalt fastsatte regler.

Ældre Sagen bifalder, at der er indført en klagemulighed. Muligheden for at klage og dermed få efterprøvet kommunens afgørelser er helt afgørende for borgernes retssikkerhed. Det er opfattelsen, at der ikke er klageadgang med hensyn til hele rækken af bestemmelser ligesom kommunerne får et friere skøn end i dag, hvilket betyder, at Ankestyrelsen ikke får samme mulighed for at kunne fastlægge fortolkningsbidrag ud fra bemærkningerne i serviceloven. Hvilket ifølge Ældre Sagen betyder, at Ankestyrelsens reelle mulighed for at efterprøve kommunens afgørelse kan blive sat ud af kraft. Ældre Sagen opfordrer til, at der opstilles nogle krav til prøvelsen i Ankestyrelsen. Der bør forinden lovens forhandling i Folketinget komme en afklaring af, hvordan prøvelsen rent faktisk kan foregå i Ankestyrelsen, herunder hvordan der kan stilles krav om, at Ankestyrelsens prøvelse kan tage udgangspunkt i øvrig praksis.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Det fremgår af den politiske aftale om velfærdsaftaler på ældreområdet, at det er en hegnspejl, at borgerne skal have en afgørelse om hjælp. Afgørelsen skal være skriftlig og skal kunne påklages til kommunalbestyrelsen til genvurdering og efterfølgende til Ankestyrelsen som ankeinstans. Dette er af hensyn til at sikre borgernes retssikkerhed, og herunder også af hensyn til de borgere, der får afslag på hjælp.

Det fremgår også af aftalen, at der er opmærksomhed omkring, at det ikke vil være muligt at sikre samme sagsbehandling i ankeinstansen, da kommunerne får et friere skøn. Ankeinstansen vil dermed ikke have samme mulighed for at kunne fastlægge fortolkningsbidrag og vil ikke kunne efterprøve, hvilke ydelser målgruppen har krav på. Den retlige prøvelse vil derved formentlig være begrænset, og det vil som følge deraf være vanskeligt at ændre en kommunal afgørelse.

Der er således i aftalen fokus på, at sagsbehandlingen i Ankestyrelsen må forventes at blive en anden som følge af lovforslaget. Det afgørende for aftalepartierne har været at give mest mulig frihed lokalt til at sikre handlerum til at gentænke ældreområdet, være innovative og finde gode løsninger tæt på borgeren.

Kommunerne omfattet af lovforslaget fritages ikke fra bestemmelserne i retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør af retssikkerhedsloven. På baggrund af høringssvarene er bestemmelsen ændret, således at det tydeligt fremgår, at retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse for kommunalbestyrelsens afgørelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse. Borgerne i de omfattede kommuner er omfattede af de samme retssikkerhedsmæssige garantier i retssikkerhedsloven som borgere i andre kommuner.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.8. Inddragelse

Dansk Erhverv foreslår, at der bør nedsættes et § 17, stk. 4, udvalg med involvering af repræsentanter af borgere, pårørende og ikke-offentlige leverandører, så udviklingen af ældreområdet sker i tæt dialog med dem, det overlades til.

Danske Handicaporganisationer opfordrer kraftigt til, at de lokale handicapråd inddrages i udmøntningen af velfærdsaftalerne i de enkelte kommuner, så det sikres, at der ikke er mennesker med handicap, der får forringet deres muligheder og rettigheder.

Danske Ældreråd er bekymret over, at de ikke fremgår lovforslaget. Danske Ældreråd anmoder derfor om, at ældrerådene skrives ind i lovforslaget.

Faglige Seniorer opfordrer til, at kommunalbestyrelserne forpligtes til at forelægge beslutninger i medfør af velfærdsaftalerne på ældreområdet for lokale ældreråd

Videnscenter for demens bemærker, at det fremgår af lovforslaget står, at formålet også er at give kommunerne mulighed for at udnytte friheden til at styrke borgernes selvbestemmelse og styrke kvaliteten og fleksibiliteten i velfærden til gavn for kommunernes ældre og deres pårørende. Videnscenter for demens opfordrer derfor til, at der bør være særlig støtte til selvbestemmelse, inddragelse og klagevejledning af borgere med demens.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Der lægges til grund for velfærdsaftalerne, at kommunerne vil udnytte friheden til at styrke borgernes selvbestemmelse og styrke kvaliteten og fleksibiliteten i velfærden til gavn for kommunernes ældre og deres pårørende.

Velfærdsaftalerne bygger på en tro på, at man gennem lokale løsninger opnår velfærd af en højere kvalitet for den enkelte borger.

I lovforslaget fremgår bestemmelser, der kan fraviges. Der kan ikke laves forsøg med ældrerådene. Det er derfor præciseret i bemærkningerne, at der fortsat skal være mindst et ældreråd i hver af de tre kommuner. Ældrerådene skal inddrages og tages med på råd i ældrepolitiske spørgsmål, herunder tiltag vedrørende velfærdsaftalerne.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3.9. Kvalitet og faglighed/kompetencer

Alzheimerforeningen undrer sig over, at hverken bedre omsorg, pleje eller faglighed omtales i lovudkastets formålsparagraffer eller i bemærkningerne til disse. De finder det derfor bekymrende, hvis der slækkes på den faglighed, der bygger på omhyggelig og nøjagtig dokumentation af behandlingens, plejens eller omsorgens omfang, indhold og kvalitet. Alzheimerforeningen foreslår derfor, at omsorg, pleje og faglighed skrives ind i lovforslagets formålsparagraf.

Danske Fysioterapeuter bifalder overordnet set formålet med loven og ser muligheder i at satse endnu mere på genoptræning, vedligeholdende træning og rehabilitering, da det vil kunne give mere selvhjulpne ældre og samtidig aflaste det plejepersonale, der er mangel på flere steder, men forsøget må ikke bruges til at sætte fysioterapeuter til at udføre plejeopgaver. Forsøget bør sikre, at opgaven med at sikre den enkelte borger en god velfærd overlades til de fagligt kompetente medarbejdere og ledere lokalt.

Danske SOSU-skoler fremhæver muligheden for med velfærdsaftalerne at gennemføre målrettede kompetenceløft for individuelle medarbejdere eller grupper af medarbejdere i ældreplejen. Danske SOSU-skoler pointerer, at forsøgene ikke må påvirke den enkelte kommunes evne til at leve op til de dimensioneringsforpligtelser for uddannelsesaftalerne, der normalt er indgået på området.

Fagbevægelsens Hovedorganisation bemærker, at frisættelsen af kommunerne ikke er uden risiko, bl.a. giver forsøgene kommunerne øgede muligheder for at tilsidesætte kvalitetsstandarder eller procedurer, som fx kan have til formål at sikre borgerne en bestemt kvalitet i deres ydelser. Samtidig

urderes det, at forsøgenes frihedsgrader risikerer at sætte arbejdsmiljøet under pres.

FOA bemærker, at det med lovforslaget forekommer lidt uklart og usikkert, hvordan fravigelsen af love eller anden type regulering vil frigøre medarbejderressourcer, der kan anvendes til at skabe øget nærvær og øget kvalitet i velfærden for borgerne. FOA bemærker endvidere, at det er vigtigt med stor ledelsesmæssig bevågenhed i de tre år - at arbejde ud fra en tillidsbaseret tankegang kræver både mere ledelse og stor medarbejderinddragelse.

SUFO opfordrer til, at måden de ældre borgere tilbydes en forebyggende indsats som erstatning for de forebyggende hjemmebesøg dokumenteres og evalueres ift. nuværende forhold.

Social- og Ældreministeriets bemærkninger:

Der er med den politiske aftale og lovforslaget fokus på, at der i højere grad er brug for at udnytte det store potentiale, der findes i den offentlige sektor. Borgerne skal opleve mere nærhed og bedre omsorg og pleje ved, at fagligt kompetente medarbejdere får frie rammer til at udfolde deres faglige kompetencer i praksis for derigennem at skabe bedre velfærd. Målet er mere frihed, tillid, faglighed og sund fornuft samt større arbejdsro og plads til at lave lokale løsninger tæt på borgeren. Det faglige skøn bør veje tungere end procesregler. Det grundlæggende formål med lovforslaget er således at give et løft i kvaliteten for den enkelte borger.

De ansatte skal opleve, at der kommer mere tid til kerneopgaven i at hjælpe borgerne bedst muligt. Opgaven med at sikre den enkelte borger en god velfærd skal overlades til de fagligt kompetente medarbejdere og ledere lokalt.

Bemærkningerne giver anledning til, at omsorg og faglighed er skrevet ind i lovforslagets formålsparagraf, § 1 således, at det tydeligt fremgår, at formålet med denne lov er at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgerne.